

KAMU İNOVASYON UYGULAMASI: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Arş. Gör. Gonca GÜNGÖR¹

Yrd. Doç. Dr. Alper Göksu²

Özet

Modern çağın gerekliliklerinden biri olan inovasyon olgusu, özellikle son 10 yıldır birçok alanda etkisini göstermektedir. Özünde yenilik fikri yatan inovasyon uygulamalarından hem özel kesim hem de kamu kesimi faydalanmakta ve inovasyon ile bireylerin ihtiyaçlarına daha kolay, hızlı ve etkili cevap verilebilirken, karşılaşılan sorunlara karşı kalıcı çözümler üretilmektedir. Bu kapsamda çalışmada kamuda inovasyon uygulamaları araştırılmış ve kamu inovasyonunun sağladığı pozitif getiriler üzerinde durulmuştur. Ayrıca çalışmada Türkiye özelinde kamu inovasyonunun ortaya çıkışı ile şu an geline son nokta ele alınmıştır. Sonuç olarak da özel sektörden başlayarak kamuyu da etkisi altına alan inovasyon uygulamalarına Türkiye'nin de 2008 yılından itibaren uyum gösterdiği ve özellikle bilişim teknolojilerini kullanarak vatandaşlara daha verimli hizmet götürme hedefini benimsendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İnovasyon, Kamuda İnovasyon, KAMİN Projesi

PUBLIC INNOVATION APPLICATION: THE TURKISH EXAMPLE

Abstract

Innovation which is one of the requirements of modern age, takes effect in numerous fields particularly within the last decade. The underlying idea of innovation applications is simply novelty. Both private and public sectors benefit from innovation applications. Associated with innovation, permanent solutions are produced for problems encountered while individual needs are met in an easy, fast and effective manner. The purpose of this study is to address the factors affecting the emergence of the idea of public innovation as well as to apprise of the public innovation applications in Turkey. Within this scope, the public innovation applications are investigated by focusing on the acquisitions they provided. Additionally, progress of the public innovation in Turkey is evaluated from the beginning until now. It is achieved as a result that the innovation applications are originated in the private sector and spread to the public sector thereafter and they are adopted to the public sector in Turkey starting from the year 2008 with the aim of bringing efficient service to the citizens specifically using information technologies

Keywords: *Innovation, Public Innovation, KAMİN Project*

JEL Classification: O31, O32

¹ Sakarya Üniversitesi, Maliye Bölümü, goncagungor25@gmail.com

² Sakarya Üniversitesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, agoksu@gmail.com

1. Giriş

Küreselleşme ile birçok alanda etkisini gösteren yenilik, değişim düşüncesi yani inovasyon, çağımızın en trend uygulamalarından biri haline gelmiştir. İktisat biliminin tanımında da söylenildiği gibi ‘sınırlı kaynaklarla sınırsız insan ihtiyaçlarını karşılayabilme’ düşüncesi ve kapitalist ekonominin meydana getirdiği yüksek karlı kazanç edinme fikirlerinin birleşmesi sonucu bireylerin taleplerine mümkün olduğunca etkili, kaliteli, etkin seçeneklerle cevap verebilme arzusu sonucu inovatif hareketler hız kazanmaktadır. Bilginin bu denli önemli olduğu günümüzde teknolojinin de gelişmesi ile yeni yeni ürünler piyasaya sürülmekte ve müşterilerin beklentilerinin daha da artmasına sebebiyet verilmektedir.

Özel sektörden başlayarak her geçen gün hızını çığ gibi arttıran inovatif hareketler artık kamu sektöründe de etkisini hissettirmektedir. Dünya çapında gelişmiş ülkelerden başlayarak dalgalar halinde yayılan kamu inovasyonu ile vatandaş müşteri gibi görülmektedir. Böylece vatandaşların yönetimden beklentilerinin artması ile kamu hizmetlerinde var olan katı anlayış değişmekte ve yerini vatandaş odaklı daha yumuşak bir anlayışa bırakmaktadır. OECD, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği gibi çeşitli uluslararası kuruluşların da katkıları ile kamuda inovasyon fikri çeşitli uygulamalar ile hız kazanarak ilerlemektedir. Gelişmiş ülkelerden başlayan bu yeni furyaya Türkiye de uyum göstermekte ve birçok kamu hizmetinin vatandaşa yük olmaktan kurtarmak için bilişim teknolojilerini de kullanarak 2008 yılından beri bu alanda önemli adımlar atmaktadır. Özellikle e-devlet uygulamaları ile vatandaşların kamu kurumlarına gitme zorunluluğu ortadan kalkarken, birçok işlemin online olarak yapılması sağlanmaktadır. Böylece zamandan ve maliyetten önemli tasarruflar edilirken, bireyler yönetimden daha memnun olmakta ve ağır kamu idari işlemlerinden kurtulmaktadır.

Çalışmanın amacı, kamuda inovasyon fikrinin ortaya çıkışı ve gelişmesinde etkili olan faktörlerin belirtilerek, Türkiye’ de kamu inovasyon uygulamaları hakkında bilgi vermektir. Bu nedenle çalışmada bazı sorulara yanıt aranmaktadır: (i) Kamu inovasyon uygulamaları ile ulaşılmak istenen hedefler nelerdir? (ii) Kamu inovasyonunu etkileyen faktörler ve kamu inovasyonunun pozitif etkileri nelerdir? (iii) Türkiye’ de kamu inovasyon uygulamalarının genel bir çerçevesi nasıldır? Çalışma 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde inovasyon kavramı hakkında bilgi verilirken, ikinci bölümde kamu inovasyonu ile ne kast edildiği üzerinde durulmuş ve olumlu yanlarına değinilmiştir. Son bölümde ise Türkiye’ de kamu inovasyon uygulamalarının uygulanabilirliği ele alınmıştır.

2. İnovasyonun Ortaya Çıkışı ve Kavramsal Çerçevesi

“Kalkınmanın İtici Gücü” olarak tanımlanan inovasyon kavramı, Latince ‘innovatus’ tan türemiş bir sözcüktür. Özellikle 1930’ lu yıllardan itibaren giderek önem kazanan inovasyon, bilgi ekonomisine geçişte önemli itici bir güç oluşturmaktadır [1]. Genel bir tanımla inovasyon, müşterilerin henüz bilmediği bir ürünün veya var olan bir ürünün yeni bir niteliğinin pazara sürülmesi; yeni bir üretim

yönteminin uygulanmaya başlanması; yeni bir pazarın açılması; hammaddelelerin veya yarı mamüllerin tedariği konusunda yeni bir kaynağın bulunması; bir sanayinin yeni organizasyona sahip olması olarak açıklanmakta olup, ilk defa ekonomist ve politika bilimcisi Joseph Schumpeter tarafında 1911 yılında yazılan ve daha sonra 1934 yılında İngilizce'ye çevrilen kitabında yer bulmuştur [2].

Mulgan ve Albury (2003) göre başarılı bir inovasyon, yaratıcılıktır ve etkin, etkili ile kaliteli sonuçlarda önemli ilerlemelere neden olan yeni süreçler, ürünler, hizmetler ve teslim yöntemlerin uygulanmasıdır. Ayrıca inovasyon süreci, geniş, interaktif ve sosyaldır; bu sosyallik, farklı yeteneğe sahip birçok insanı barındıran ve mevcut piyasada ikinci derece olan tüketicilere daha ucuz fiyatlar sunan veya yeni özellikler geliştiren piyasalardır [3].

Türkçe'de yenilik, yenileme gibi sözcüklerle karşılanmaya çalışılsa da tek bir sözcükle ifade edilmeyecek kadar geniş anlama sahip olan inovasyon, OECD ve Avrupa Birliği tarafından hazırlanan Oslo Kılavuzunda günümüzde en kullanılabilir şekilde tanımlanmıştır. Oslo kılavuzuna göre inovasyon, yeni veya önemli ölçüde değiştirilmiş ürün (mal ya da hizmet), veya sürecin; yeni bir pazarlama yönteminin; ya da iş uygulamalarında, işyeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanmasıdır. Ancak İnovasyon çoğu zaman yaratıcılık kelimesi ile karıştırılmaktadır. Ancak yaratıcılık yeni üretme süreci iken, İnovasyon yeni fikirlerin ortaya çıkarılmasından toplumsal fayda sağlayan, değer yaratan ürün, hizmet ve iş yapış yöntemlerine dönüştürülmesine kadar geçen süreci tanımlamaktadır [4]. İnovasyon iki şekilde geliştirilebilir. Bunlardan biri, belli bir konuyu derinlemesine araştırmak ve yeni bir bilgi yaratmaktır. Bilgi üretmenin yöntemi Ar-Ge'dir. Teknoloji konusunda başarılı firmaların ve ülkelerin temel özelliği Ar-Ge'ye önem vermeleri, yatırım yapmaları, mühendis ve bilim adamı yetiştirmeleridir. İnovasyonu geliştirmek için diğer yöntem, başka alanlarda yapılanlardan esinlenerek yenilik yapmaktır [5].

3. Kamu İnovasyon Uygulamasının Kapsamı Ve Gerekliliği

Vatandaşların taleplerine daha iyi cevap verilebilmesi, daha sınırlı kaynak ve kapasite ile daha iyi hizmet sunulması, hizmet kalitesinin artırılmasını, hesap verilebilir, kaliteli, etkin ve verimli bir kamu kesiminin oluşturulmasını gerektiren bu zorunluluklar, yeni bir yönetim yaklaşımının benimsenmesini, yeni iş yapış yöntemlerinin geliştirilmesini, farklı prensiplerin ve stratejilerinin hazırlanıp uygulanmasını gerektirmektedir [6]. Eggers ve Singh (2009:5)'e göre kamuda inovasyon 2 şekilde ortaya çıkmaktadır. Bunlardan birincisi yaşanan bir kriz neticesinde, ikincisi ise kendine özgü bir inovasyonu destekleyen kişiler ya da küçük bir grup tarafından desteklenmesi ile meydana gelir. Ancak iki çıkış noktasında da inovasyon sınırlıdır. Çünkü krizler geçicidir ve inovasyondan sorumlu bireyler de değiştirilebilir, organizasyon inovasyon yeteneğinden mahrum kalabilir [7].

Kamu idarelerinde inovasyona yönelim gereksinimi, daha az kaynak ile daha geniş kesimlere yüksek kalitede hizmet sağlama, vatandaş-odaklı sorumluluk sahibi etkin bir kamu yapısı oluşturma ve vatandaşların taleplerine daha iyi yanıt sağlama gereği etrafında şekillenmektedir. Ayrıca yeni bir kamu yönetimi yaklaşımının benimsenmesini, yeni bir iş yapış yöntemlerinin geliştirilmesini, farklı prensiplerin ve stratejilerinin hazırlanıp uygulanmasını kaçınılmaz hale getirmektedir [8]. Kamuda inovasyon çalışmalarının etkin ve verimli olmasının arkasında yatan etmen ise kamuda inovasyonun bir sanayi kuruluşunda olduğu gibi yeni bir hizmet sunulması ya da yeni bir ilerlemenin uygulamaya konulması gibi kolayca tarif edilebilecek bir kavram olmasından dolayı amacın kar etmekten ya da zararına çalışmamak gibi ölçülere sınırlanmaması ve kamu kurumlarının vatandaşların yararını gözetken bir hizmet ya da prosesi, maliyet hesabına hiç bakılmadan gelir getirip getirmediğini hiç düşünmeden, başka kaynaklardan sağladığı hatta borçlanarak elde ettiği gelirleri harcayarak yürürlüğe koymasındır [9].

Kamuda inovasyon çalışmaları 2005 yılında hazırlanan OECD tarafından hazırlanan Oslo kılavuzu ve Avrupa Birliği komisyonu tarafından 1998-2002 arasında PUBLIN adı altında gerçekleştirilen proje ile hayat bulmuştur. Oslo kılavuzunda özellikle kamu inovasyon uygulamasına daha geniş uygulama alanı verilmesi belirlenirken, PUBLIN projesi ile de devlet sektöründeki kurumların da özel işletmeler gibi yenilikçi olmasına vurgu yapılmış ve yaklaşık 20 rapor hazırlanmıştır. Kamu kesiminde inovasyon denilince akla gelen ilk unsurlardan bireyin devlete kul olmaktan çıkartılıp, vergisinin hesabını soran sorumlu yurttaş yapacak, devleti yurttaşına hizmet eden, hesap veren şeffaf devlet yapacak, kamu hizmetlerinde kalite ve hizmeti arttıracak, kamu yönetiminde verimliliği arttıracak ve son olarak kamu giderlerinde maliyeti düşürecek değişiklikler ve yeniliklerdir [10].

Kamu kesiminde inovasyonun ana amacı, bir hizmetin, bu hizmetten faydalanan bireylerin ve kurumların refah düzeyini arttırmak amacıyla daha yenilikçi bir yöntemle sunulması olmaktadır [11]. Kamu kesiminde inovasyon çalışmaların diğer nedenleri ise; (i) daha az kaynak ve sınırlı operasyonel kapasiteyle çok daha geniş kesimlere daha yüksek kalitede hizmet sağlama gereği, (ii) vatandaş odaklı kamu yönetimiyle daha hesap verebilir, sorumluluk sahibi ve etkin bir yapıya kavuşma zorunluluğu, (iii) vatandaşların taleplerine daha iyi hizmet gereği, (iv) değişen küresel çevre, (v) kamu yönetiminden beklenen performans odaklı yönetim isteği olarak söylenebilir [12 ve 13]. 2003'den beri örnek uygulamaları ödüllendiren Birleşmiş Milletlerin kamu inovasyon kriterleri ise şöyledir [14]:

- ✓ Kamuda yozlaşmayı önleme ve mücadele etme,
- ✓ Hizmet sunumunun iyileştirilmesi,
- ✓ İnovasyon mekanizmaları ile politika belirleme kararlarına katılım,
- ✓ Kamu bilgi yönetimini geliştirme,

- ✓ Cinsiyet ayrımı yapılmaksızın kamu hizmeti sunumunu artırmadır.

Kamu kesiminde verimli ve etkin bir inovasyon için öncelikle inovasyon yapmaya açık olunmalı, kamu çalışanlarının bu yetkinliğe sahip olmasına dikkat edilmeli, kamu yönetiminde inovasyon özendirici bir yapı benimsenmelidir. Ayrıca kamuda inovasyondan bahsetmek için en önemli kriter katılımcılığı ve şeffaflığı sağlayabilmektir. Ayrıca katılımcılığın ve şeffaflığın sağlandığı ortamda kullanılabilirlik ve ulaşılabilirlik de sağlanmalıdır [15]. Başarılı bir kamu inovasyon için dört adım izlenmeli, (i) kamu sektöründe kamu inovasyonu teşvik edilmeli, (ii) sivil toplumda en iyi politik fikirleri geliştirmek için çeşitli aktörler ile çalışılmalı, (ii) inovasyonu terfi ettirebilen ve değerlendiren bir kamu sektör yapısı yaratılmalı ve (iv) başarıyı ve sürdürülebilirliği sağlamak için hükümet sektörü inovasyonun başarısı değerlendirilmelidir [16]. Kamu inovasyonu genel olarak 5 farklı boyutta ele alınmaktadır: (i) Ürün İnovasyonu: Yeni veya geliştirilmiş hizmetlerdir. Belediye otobüslerinde kullanılan akbiller, kentkartlar buna örnek teşkil etmektedir. (ii) Kurumsal/Sistem İnovasyonu: Varolan bir yapının yenilenmesi, yeni bir yapılanmanın kurulması veya işbirliği ve etkileşim için yeni bir yöntem geliştirilmesidir. Birçok şehirde kurulan kalkınma ajansları bu inovasyon türü örneğidir (iii) Süreç İnovasyonu: Kamusal bir ürünün veya hizmetin üretim yönteminde veya sunulmasındaki/verilmesindeki kalitenin geliştirilmesidir. Çocuk evleri projesi, parklarda spor aletleri konulması, çöplükten enerji elde edilmesi vb. örnek teşkil etmektedir. (iv) Yasal-İdari İnovasyon: Anayasada değişiklik veya kamu idaresinde yeni işletme/çalışma prosedürlerinin veya yönetim tekniklerinin uygulanmasıdır. 5018 sayılı yasa ile getirilen performans değerlendirme kriteri bu inovasyon sürecine örnektir. (v) Kavramsal İnovasyon: Yeni kavramlara bağlı olarak tarafların bakış açılarında değişime neden olacak yeni yönetim biçimlerinin (etkileşimli siyasa-tasarımı, yatay ağyapılar v.b.) uygulanmasıdır. Başkanlık sistemi bu inovasyon türüne örnek teşkil etmektedir [17].

Mulgan ve Albury (2003), kamu sektörü inovasyonunun başarısızlığa uğratan nedenleri kendi içerisinde gruplandırmıştır. Onlara göre öncelikle yönetim sorumlulukları ve baskılara teslim olmak başarısızlık nedenlerinden biridir. Diğer bir neden ise kısa dönemi kapsayan planlamalar ve bütçe ayarlamalarıdır. Ayrıca inovasyon faaliyetlerine yapılan zayıf ödül ve teşvikler, risk hoşnutsuzluk kültürü, yönetimi değiştirmekte ve risk almak yaşanan zayıf yetenekler, başarısız organizasyonlara ve programlara karşı duyulan isteksizlik, kültürel ve örgütsel düzenlemelerin kısıtlanması nedeniyle varolan teknolojiyi kullanamama diğer nedenler kapsamında yer almaktadır [3].

Kamu inovasyon politikası ile özel sektör yakından ilişkilidir. Öyle ki kamu satın alma politikalarıyla özel sektörde inovasyonu teşvik etmesi ve yapacağı düzenlemelerle özel sektörün inovasyon faaliyetlerinin önündeki engellerin kaldırılması gibi açılımlar kamuda inovasyon çalışmalarının önemli bir ayağını oluşturmaktadır [8]. Ancak kamu inovasyonu her ne kadar özel sektörün uygulamış olduğu

inovasyon modelinden hareketle oluşturulmuşsa da ikisi arasında bazı farklılıklar da mevcuttur. Tablo 1: Özel sektör ve kamu sektörü inovasyonu arasındaki farklar gösterilmektedir.

Tablo 1: Özel Sektör ve Kamu Sektörü İnovasyonu Arasındaki Farklar

	ÖZEL İŞLETMELER	KAMU KURUMLARI
ANA AMAÇ	Kar Etmek Ve Kazancı Belli Bir Düzeyde Tutmak	Kar Amacı Gütmeden Kamu Hizmetleri Sağlamak
YAPILANDIRMA	Çeşitli Boyutlarda İşletmeler, Piyasa Durumuna Göre Rekabetçi Ve Yeni İşletmelerin Girmesine Müsait Ortam	Karışık Bir Yapılandırma ile Birbirine Eklemlenmiş Bir Sistem
PERFORMANS KRİTERLERİ	Yatırımdan Sağlanan Kar (Getiri)	Çeşitli Kriterle Ve Amaçlar (Siyasi İradenin Oy Kaygısı, Bürokratin Konum Kaygısı v.b.)
YÖNETİM	Pek Çok Yönetici Yatırım Ve Yönetim Kararları Konusunda Bağımsız Ya Da Yönetim Kurulu Vasıtasıyla Karar Alma	Bürokratlar Siyasi İrade Baskısı Altında Karar Alma
ZAMAN KAVRAMI	Kısa Süreli Ancak Uygun Durumlarda Uzun Dönemli Yatırımlar	Kısa Süreli İnovasyon, Seçim Dönemi İçerisinde Olumlu Sonuç Göstermeli

Kaynak: [11].

4. Türkiye’ de Kamu İnovasyon Uygulaması ve Geline Son Durum

Türkiye’ de 2003 yılında kabul edilen ‘5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’ yla başlayan süreçte kamu yönetimine yeni bir yaklaşım getirilmiş ve bu yeni yaklaşım, stratejik yönetim anlayışına ve performansa dayalı bir çalışma prensibi benimseyen kamu idareleri ile esnek ve etkili bir kamu sektörü oluşturulması hedeflenmiştir. Bu dönüşüm ile inovasyon kurum kültürü olarak benimsenmiş ve inovasyon yönetimine ilişkin teknik ve yöntemlerin uygulanmasıyla gerekli sistemlerin kurulması sağlanmıştır [18]. 5018 sayılı yasa ile öncelikle şeffaf ve hesap verilebilir, kamu kaynaklarını amacına uygun olarak etkin ve ekonomik kullanılabilen, stratejik yönetim anlayışına ve performansa dayalı bir çalışma prensibi benimseyen ve katılımcı, esnek ile vatandaş odaklı bir kamu sektörü oluşturulması istenmiştir [12]. Kamuda inovasyon uygulamasını gerçekleştirebilmek ve yaygınlaşması amacıyla Maliye Bakanlığı 2008 yılında Technopolis Group Türkiye firması ile ‘‘Kamuda İnovasyon Yönetim Sistemi ve Tekniklerinin Geliştirilmesi’’ kısa adıyla **KAMİN** olarak bilinen projeye imza atmışlardır. Böylece kamu inovasyon uygulaması resmi anlamda hayat bulmuştur.

KAMİN projesi ile 5018 sayılı Kanun ile gerçekleştirilmek istenen yeni kamu sektörü için inovasyon süreci tanımlanmış ve bu sürecin etkili yürütülebilmesi için gereken altyapı çalışmaları hazırlanmıştır. Gerçekleştirilen bu inovasyon, yönetim bileşenleri ve projeye üretilecek bilgi, tüm kamu sektörünün kullanımına sunulan bilişim teknolojileri desteği ile yapılandırılmış ve yeni kamu yönetimi anlayışının oturtulmasında liderlik görevi Maliye Bakanlığı Stratejik Geliştirme Başkanlığı’ na verilmiştir [18]. Maliye Bakanlığı 2008-2012 Stratejik Planda misyon olarak ‘Ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşmak

amacıyla iyi yönetim ilkeleri gözetilerek maliye politikalarının hazırlanmasına katkı sağlamak, belirlenen maliye politikalarını uygulamak, uygulamayı takip etmek ve denetlemek', vizyon olarak ise 'hızlı ve kaliteli hizmet sunan, saydam, hesap verilebilir, öncü bir Maliye Bakanlığı' şeklinde belirlenerek inovasyon anlayışı; vatandaş odaklı ve iyi yönetim prensipleri temelinde paydaşlarımıza hızlı ve kaliteli hizmet suna saydam, hesap verilebilir ve öncü, bir Maliye Bakanlığı hükümleriyle ele alınmıştır. Böylece Maliye Bakanlığı belirlediği vizyon ve misyon ile yönetim prensiplerini benimseyen, hızlı ve kaliteli hizmet sunan, öncü bir kamu idaresi olmayı amaçlamıştır [6].

Türkiye'de kamu inovasyon çalışmaları kapsamında verilebilecek en önemli örnek e-devlet uygulamasıdır. Ayrıca Gelir İdaresi Başkanlığı'nın e-vergi dairesi uygulaması, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın mükellef ve çalışanlarını dinleyen açık ve inovatif yönetim anlayışını net olarak hissettiren forum uygulaması, hastanelerde online randevu hizmetleri, Kültür Bakanlığı'nın müzekart uygulaması, Milli Eğitim Bakanlığı'nın e-okul, Adalet Bakanlığı'nın uyp, e-dava uygulaması, m-dönüşümü (mobil demokrasi) uygulaması da kamu inovasyon çerçevesinde ele alınmaktadır. İnternet ve diğer bilişim sistemlerinin yaygınlaşması ile e- devlet uygulamaları kapsamında vatandaş kamudaki süreçleri etkin ve şeffaf olarak daha yakından takip etmekte ve maliyetler azalmakta ve verimliliğin artışı yaşanmaktadır. Ayrıca kamu sektörü dahilinde önemli kavramlar olan dürüstlük ve tarafsızlık problem çözme, yenilikçilik ve yaratıcılık desteklenmektedir [19]. İnternet ortamının olduğu her yerden vatandaşlar www.turkiye.gov.tr adresini tıklayarak kolayca e-devlet uygulamasına erişebilmektedir. E-devlet uygulamasında bütün bakanlıklara, müdürlüklere ait online işlemler yer almakta böylece vatandaş kuruma gitmeden kısa sürede işlemini evinden ya da işyerinden yapabilmektedir.

Kamuda inovasyon çalışmalarının geliştirilmesi amacıyla 2005 yılında Ulusal İnovasyon Girişimi adıyla bir topluluk kurulmuş ve kendilerine Türkiye'de inovasyon politikalarının oluşturulması ve uygulanması safhalarında özel sektör-üniversite-sivil toplum işbirliğini pekiştirmek ve yönlendirmek; siyasi irade ve kamu kurumlarıyla diyalogu geliştirip görüş ve öneriler hazırlayarak inovasyon politikaları oluşturma sürecine katkıda bulunmak ve inovasyon konusunda kamuoyunda bilinç oluşturma amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 'İnovasyonda Farkındalık' konulu bir proje geliştirmiştir. Proje ile KOBİ'ler özelinde, şirketler kesiminde inovasyon yönetimi eğitimleri, bilgilendirme etkinlikleri, kamuoyu yaratabilmek için çeşitli seferberlik çalışmaları hedeflenmektedir.

Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023 göre 'Kamu Yönetiminde İnovasyon ve Kalkınma 2023 Raporu' hazırlanmış ve kamu inovasyon çalışmalarının insani kalkınmaya desteklemesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda inovasyon, sürdürülebilir kalkınma, rekabet gücü, istihdam artışı, toplumsal refah ve yaşam kalitesinin anahtarı olarak benimsenmiştir. Rapora göre ' Daha az kaynak ve sınırlı kapasiteyle, çok daha geniş bir kitleye, daha yüksek kaliteli hizmet sunma gereği, insan odaklı, hesap verilebilir ve

etkin bir kamu yönetimi ile bireylerin taleplerine daha iyi yanıt verme ihtiyacı inovasyonunun önemini arttırmaktadır.’ vurgusu yapılmıştır [20]. Türkiye 2023 Vizyonu ile inovasyon ekonomisi kalkınmanın emrine verilirken, gerekli tüm yasal, kültürel, iletişimsel, toplumsal ve siyasi dönüşümünü bireysel özgürlüklerin güvence altına alınması yönünde yapmak zorunda olup, bu konularda fiili ve görünmez engelleri kaldırmak zorundadır. Bu durumda kamuya önemli görevler düşmekte, sağlıktan, tarıma, eğitimden enerjiye kadar birçok alanda yapılacak olan kalkınma çalışmalarına yakından destek sağlama görevi üstlenmektedir.

SONUÇ

İnsanoğlunun ihtiyaçlarının hızla artması ve daha fazlasını elde etme arzusu sonucu yeni ürünlerin, hizmetlerin pazara sunulmasının bir sonucu olarak ortaya çıkan inovasyon olgusu ile bireyler daha iyiye, daha güzele hızla erişmekte ve isteklerinin karşılanmasında yaşanan zorluklar asgari düzeye inmektedir. Çeşitli şekillerde karşımıza çıkan inovasyon ile yeni bir düzen oluşturulmakta ve yaşam daha kolay hale gelmektedir. Kapitalist ekonomik sistem, bilgi çağı, teknolojik gelişmeler ile hız kazanan inovatif uygulamalar ile verimlilik, maliyetlerin düşürülmesi, karlılığın artırılması, yeni pazarlara girilmesi ve mevcut pazarların büyütülmesine katkıda bulunmaktadır. Bu gibi nedenlerle inovasyon, sürdürülebilir kalkınma, rekabet gücü, istihdam artışı, toplumsal refah ve yaşam kalitesinin anahtarı olmakta ve üretirken insan ihtiyaçlarını karşılarken çevreye en az zarar verecek teknik ve yöntemlerin de kullanılmasına sağlamaktadır.

Özel sektörden başlayarak kamu sektörünü de etkisi altına alan inovatif faaliyetler ile vatandaşların isteklerinin daha kolay yerine getirilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca kamu faaliyetlerinde etkinlik, verimlilik düzeyi artırılmakta ve maliyetler minimum düzeye inmektedir. Kamu inovasyonu her ne kadar özel sektörden yola çıkarak oluşturulsa da iki inovasyon türü arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Öncelikle özel sektörde kar amacı güdülürken, kamu sektöründe toplumsal bir amaç ön plandadır. Bununla birlikte kamu inovasyonunda yönetim konumundaki bürokrasi inovasyonunun başarısızlığa uğramasında etkili olabilmektedir. Ayrıca kamu inovasyon seçim propagandası olarak da görülebilmektedir.

Dünyada yaşanan bu yeni eğilime Türkiye’ de 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile uyum göstermeye başlamış ve 2008 yılında da Maliye Bakanlığı, Technopolis Group Türkiye firması ile yapmış olduğu ‘KAMİN’ Projesi ile başat rol almıştır. Ayrıca hayata geçirilen e-devlet uygulaması, Gelir İdaresi Başkanlığı’nın e-vergi dairesi uygulaması, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı’nın mükellef ve çalışanlarını dinleyen açık ve inovatif yönetim anlayışını net olarak hissettiren forum uygulaması, hastanelerde online randevu hizmetleri, Kültür Bakanlığı’nın müzekart uygulaması, Milli Eğitim Bakanlığı’nın e-okul, Adalet Bakanlığı’nın uypap-e-dava uygulaması, m-dönüşümü (mobil demokrasi) uygulaması da bu dönüşüme birer örnek teşkil etmektedir. Sonuç olarak

2023 vizyonuna göre de daha az kaynak ve sınırlı kapasiteyle, çok daha geniş bir kitleye, daha yüksek kaliteli hizmet sunma gereği, insan odaklı, hesap verilebilir ve etkin bir kamu yönetimi ile bireylerin taleplerine daha iyi yanıt verme ihtiyacı inovasyonunun öneminin artırılması amaçlanmaktadır

KAYNAKÇA

- [1]KESİK, A. (2008), ‘Kamuda İnovasyon’, Strateji Bülteni, Ocak-Mart, Sayı:7, ss:4-5.
- [2]ELÇİ, Ş. (2008), Kamuda İnovasyon Liderleri Platformu-1.Çalıştay, <http://portal2010yeni.sgb.gov.tr/arge/Projeler>, 01.07.2012.
- [3]MULGAN, G. and ALBURY, D. (2003). ‘Innovation in The Public Sector’, working paper version 1.9, Strategy Unit, United Kingdom Cabinet Office, http://www.cabinetoffice.gov.uk/strategy/work_areas/innovation.aspx, 06.07.2012.
- [4]KARATAYLI, İ. (2008), ‘İnovasyon Fikirleri Geliştirmek İçin Bir Teknik: TRIZ’, Strateji Bülteni, Ocak-Mart, Sayı:7, ss: 24-27.
- [5]KAVAK, Ç. (2008), ‘Bilgi Ekonomisinde İnovasyon Kavramı Ve Temel Göstergeleri’, www.ab.org.tr/ab09/kitap/kavak_inovasyon_AB09.pdf, 01.07.2012.
- [6]GÜRKAN, N. Z. (2008), ‘Kamuda İnovasyon Projesi: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Pilot Uygulama Örneği’, Strateji Bülteni, Ocak-Mart, Sayı:7, ss: 14-17.
- [7]EGGERS W.D. and SINGH S.K. (2009), The Public Innovator’s Playbook: Nurturing Bold Ideas in Government, Deloitte Research, http://www.deloitte.com/dtt/cda/doc/content/dtt_ps_innovatorsplaybook_100409.pdf, 06.07.2012.
- [8]GÜMÜŞTEKİN, T. (2009), ‘Bir Zorunluluk Olarak Kamuda İnovasyon’, Bilgiçağı Dergisi, Yıl:5, Sayı: 59, ss:56-59.
- [9]BÜYÜKKARA, G. (2009), ‘Yönetim Süreci İzin Verirse Kamuda İnovasyon Olur’, Bilgiçağı Dergisi, Yıl:5, Sayı: 59, ss: 22-29.
- [10]KAYMAKÇALAN, Ö. (2009), ‘Kamuda İnovasyon Önündeki Engel ‘katı, hiyerarşik yapı’ Bilgiçağı Dergisi, Yıl:5, Sayı: 59, ss: 42-43.
- [11]AKÇOMAK, S. (2009), ‘Kamu Sektöründe İnovasyon Hangi Ölçüde?’, Bilgiçağı Dergisi, Yıl:5, Sayı: 59, ss: 60-62.
- [12]KESİK, A. (2008), Kamuda İnovasyon Eğitimi Sunumu, www.antalyakadingirisimciler.org/dosyalar/Ahmet_KESIK_Kamuda_Inovasyon_Sunumu.ppt +&hl=tr&gl=tr&pid=bl&srcid=ADGEEShzo, 01.07.2012.
- [13]ELÇİ, Ş. (2008b), ‘İnovasyon:Neden ve Nasıl’, Strateji Bülteni, Ocak-Mart, Sayı:7, ss:6-13.

- [14]ÜNVER, M. (2010), 'İnovasyon-Yenilikçi Düşünce', www.dpb.gov.tr/dosyalar/sunumlar/mardin/İnovasyon.pps, 01.07.2012.
- [15]ARSAN, L. (2009), 'Kamuda İnovasyon İçin Katılımcı Olalım', *Bilgiçağı Dergisi*, Yıl:5, Sayı: 59, ss: 34-37.
- [16] MATTHEW, M., Lewis, C. ve Cook, G. (2009), Public Sector Innovation: a Review of the Literature, <http://www.anao.gov.au/bpg-innovation/contents.html>, 06.07.2012.
- [17]AKYOS, M. (2007), 'Kamuda İnovasyon', www.inovasyon.org/getfile.asp?file=MA.Kamuda.Inovasyon.pdf, 01.07.2012.
- [18]TOLUN, Ü. (2008), 'İnovasyonu Anlamak', *Strateji Bülteni*, Ocak-Mart, Sayı:7, ss: 18-23.
- [19]T.C. Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı (2008), Kamuda İnovasyon Yönetimi Sistemi ve Tekniklerin geliştirilmesi (KAMİN) Projesi, <http://www.sgb.gov.tr/Sayfalar/AnaSayfa.aspx#>, 01.07.2012.
- [20]Türkiye'nin Stratejik Vizyonu 2023 (2001), 'Kamu Yönetiminde İnovasyon ve İnsani Kalkınma 2023', www.tasam.rog.tr, 01.07.2012.